

Nr 86

Av herr Skårman m. fl., om vissa åtgärder mot djurplågeri.

(Lika lydande med motion nr 120 i Andra kammaren)

Redan i förarbetet för 1944 års ändringar i djurskyddslagstiftningen föreslogs ett stadgande som skulle göra det möjligt för domstol att meddela förbud för den som dömts för djurplågeri att vidare ta befattning med djur. För en tid av minst ett och högst fem år eller för alltid skulle förbud kunna utfärdas mot att äga, sköta, köra, slakta eller eljest syssla med djur. Överträdelse av förbudet skulle straffas med böter eller fängelse i högst sex månader. Bestämmelse av liknande innebörd finns i dansk, norsk och tysk djurskyddslagstiftning. Utredningsförslaget föranledde dock ingen åtgärd.

Förslaget återkom i förarbetena till 1965 års ändrade djurskyddslagstiftning, endast med den ändringen att det inte längre skulle gälla ägande av djur. De flesta remissinstanser anslöt sig till förslaget, bl. a. medicinalstyrelsen, riksåklagarämbetet och veterinärstyrelsen. Den sistnämnda underströk att hänsyn inte bör tas till invändningen att ett förbud skulle utgöra ett alltför stort ingrepp i människors försörjningsmöjligheter. Det synes tvärtom, framhöll styrelsen, vara i hög grad önskvärt att möjligheter åstadkommes att tvinga notoriska djurplågare, som yrkesmässigt har med djur att göra, att övergå till annan sysselsättning.

De remissinstanser som avstyrkte införandet av förbudet — bl. a. Göta hovrätt — framställde erinringar mot förslaget av praktisk och principiell innebörd. Andra tryckte på svårigheten att övervaka ett utfärdat förbud.

Departementschefen fann att övervägande skäl talade mot den föreslagna förbudsbestämmelsen. Tredje lagutskottet hade samma mening och avstyrkte därför en motion i anslutning till utredningens förslag. Utskottets förslag bifölls av riksdagen.

Motionären framhöll att det här lyckligtvis var fråga om ett mycket litet antal personer. En samhällsreaktion mot dessa har därför inte på långt när samma ekonomiska räckvidd som t. ex. körkortsindragningar, med vilka åtgärden närmast kan jämföras.

I början av 1967 aktualiserades frågan genom en interpellation i riksdagen i anledning av ett rättsfall, som var föregånget av stor uppmärksamhet i pressen. Det gällde en person i Värmland, vilken på grund av upprepad grov vanskötsel av hästar flera gånger fällts av domstol och fått förelägganden av hälsovårdsnämnd och länsstyrelse. Han dömdes sålunda av underrätt för djurplågeri 1957, 1958, 1961 och 1963 (de två senare fallen gällde vitesföre-

lägganden), ånyo 1963 samt 1964 och 1967. I tre fall, bl. a. det senaste, har hovrätten över Västra Sverige fastställt häradsrättens dom om och i ett fall med något sänkt dagsbotsbelopp. Vederbörande har alltså inte på något sätt tagit varning eller rättelse av domarna. Han synes oss vara ett typexempel på personer som inte låter sig föras till rätta och som följaktligen hör fråntas rätten att handha djur; något som givetvis i detta fall skulle ha gjorts för länge sedan.

Verkligheten i det aktuella fallet är för övrigt ännu värre än ovan angivna data ger vid handen. *Ända sedan mitten av 1940-talet* har — enligt uppgift i häradsrättens domskäl 1967 — upprepade anmärkningar förekommit mot vederbörandes hästhållning. De har gällt än bristfälliga stallar, än svältutfodring och annan vanvård av så grov beskaffenhet att hästarna måst avlivas.

Den ovannämnda interpellationen 1967 utmynnade i en fråga om justitieministern övervägde komplettering av lagen i syfte att ge möjlighet att frånta en sådan ägare rätt att vårda djur. Justitieministern redogjorde vid interpellationens besvarande för gällande bestämmelser och för övervägandena 1965 samt slutade med att han hade sin uppmärksamhet riktad på problemen i fråga.

Detta fall har genom sitt upprepade och öppna åsidosättande av humanitetens krav mot djur, som inte kan säga ifrån eller försvara sig, särskilt uppmärksammat. Trots att inspektionen icke varit så ingående som önskvärt vore har dock ett flertal fall av särskilt grymt eller återupprepat djurplågeri uppdagats. Många har därför ställt sig frågan, hur sådant kan få förekomma i ett civiliserat land. Efter anmälan till JO har denne i sin ämbetsberättelse för år 1967 kunnat konstatera att varken hälsovårdsnämnden eller länsstyrelsen i detta fall försummat sin tillsynsskyldighet. I en den 10 augusti 1967 dagtecknad framställning till Konungen har han därför tryckt på behovet av skärpta bestämmelser mot svårartat och upprepat djurplågeri.

JO synes däri gå på den linjen, att ett förbud mot handhavande av djur bör kunna beslutas av den administrativa myndighet som har att öva tillsyn över djurskyddslagens efterlevnad, d. v. s. länsstyrelse eller veterinärstyrelsen. JO menar att en dylik förbudsbestämmelse bör kunna inarbetas i 14 § djurskyddslagen.

Från sakens synpunkt kan det naturligtvis vara likgiltigt om ett förbud att handhava djur beslutas på administrativ eller judiciell väg, huvudsaken är ju att djuren befrias från sina plågoandar. Då emellertid förbud att handha djur tidigare bedömts vara så ingripande i en människas försörjningsmöjligheter att det endast kan tillgripas vid grovt eller upprepat djurplågeri, som då givetvis måste bedömas av domstol, synes det vara mer rakt på sak att utan omvägar direkt utdöma ett sådant förbud som påföljd vid fällande dom. En sådan påföljd skulle lämpligen kunna införas såsom särskilt styc-

ke till 16 kap. 13 § brottsbalken eller som särskild paragraf i samma kapitel. Ingen principdiskussion bör emellertid få fördröja en lösning av frågan. Det är nu precis 30 år sedan utredningsmannen föreslog att möjlighet till förbud mot handhavande av djur skulle införas i svensk lagstiftning. Det är på tiden att saken nu blir löst. Det är en skam att låta lagen tillåta en ny Svanskogsserie.

Under hänvisning till vad här ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen måtte begära att Kungl. Maj:t snarast framlägger förslag till sådant tillägg i brottsbalkens 16 kap. att det ger domstol möjlighet meddela förbud för den som dömts för grovt eller upprepat djurplågeri att för viss tid eller för alltid handhava levande djur.

Stockholm den 18 januari 1968

Bo Skårman (fp)

Per Blomquist (h)

Arvid Enarsson (h)

Lage Svedberg (s)

Johan A. Olsson (cp)

Gudmund Ernulf (fp)